

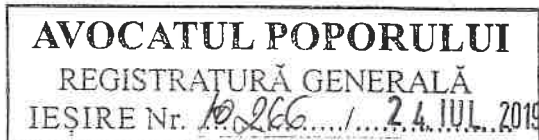
ROMÂNIA
Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București

Telefon +40-21-312.71.01 Fax: +40-21-312.49.21 Internet: <http://www.avpoporului.ro> E-mail: avp@avp.ro

*Domnului prof. univ. dr. Valer Dorneanu,
Președintele Curții Constituționale*

Referitor la solicitarea dumneavoastră formulată în cadrul dosarului **nr. 1556D/2019**, în conformitate cu dispozițiile art. 15 alin. (1) lit. g) și art. 22 din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, vă transmitem, alăturat, punctul de vedere referitor la excepția de neconstituționalitate a prevederilor **art. 158 alin. (3) și alin. (4) din Codul penal, prin raportare la art. 199 din Codul penal.**

Vă asigur, domnule președinte, de înalta mea considerație.

Avocatul Poporului,

Renate WEBER

R O M Â N I A
Avocatul Poporului

Str. George Vraca nr. 8, Sector 1, București

Telefon +40-21-312.71.01 Fax: +40-21-312.49.21 Internet: <http://www.avpoporului.ro> E-mail: avp@avp.ro
Ref. Dosar Curtea Constituțională nr. 1556D/2019

PUNCT DE VEDERE

**privind excepția de neconstituționalitate invocată din oficiu de
Judecătoria Brașov – Secția penală, în dosarul nr. 7130/197/2019**

Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie dispozițiile **art. 158 alin. (3) și alin. (4) din Codul penal**, potrivit căroră „**(3)** Pentru persoanele lipsite de capacitate de exercițiu, retragerea plângerii prealabile se face numai de reprezentanții lor legali. În cazul persoanelor cu capacitate de exercițiu restrânsă, retragerea se face cu încuviințarea persoanelor prevăzute de lege; **(4)** În cazul infracțiunilor pentru care punerea în mișcare a acțiunii penale este condiționată de introducerea unei plângeri prealabile, dar acțiunea penală a fost pusă în mișcare din oficiu în condițiile legii, retragerea plângerii produce efecte numai dacă este însușită de procuror”.

Prin **Încheierea** din data de **22 mai 2019**, instanța de judecată apreciază că prevederile legale criticate se caracterizează prin lipsa de claritate și previzibilitate și creează o situație discriminatorie având în vedere că pentru minorii victime ai violenței în familie pentru care acțiunea penală s-a pus în mișcare din oficiu, retragerea plângerii prealabile de către reprezentantul legal poate opera numai cu încuviințarea Ministerului Public, iar pentru minorii victime ai violenței în familie pentru care acțiunea penală s-a pus în mișcare la plângerea prealabilă a reprezentantului legal poate opera fără încuviințarea Ministerului Public. Autoarea excepției de neconstituționalitate apreciază că dispozițiile legale criticate aduc atingere art. 16, art. 20, art. 22 și art. 26 din Constituție, precum și art. 3, art. 8 și art. 18 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Referitor la critica de neconstituționalitate a **art. 158 alin. (3) și alin. (4) din Codul penal**, față de art. 16, art. 20, art. 22 și art. 26 din Constituție, precum și art. 3, art. 8 și art. 18 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, apreciem că aceasta **poate fi reținută**.

Dispozițiile legale criticate stabilesc că pentru persoanele lipsite de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă, retragerea plângerii prealabile se face numai de reprezentanții lor legali sau cu încuviințarea persoanelor prevăzute de lege, iar în cazul infracțiunilor pentru care punerea în mișcare a acțiunii penale este condiționată de introducerea unei plângeri prealabile, dar acțiunea penală a fost pusă în mișcare din oficiu în condițiile legii, retragerea plângerii produce efecte numai dacă este însușită de procuror.

Astfel, în cauzele având ca obiect infracțiunea prevăzută de art. 199 din Codul penal, respectiv violența în familie, săvârșită asupra unor persoane lipsite de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă, în situația în care acțiunea penală a fost pusă în mișcare la plângerea prealabilă, fără să fi fost pusă în mișcare și din oficiu de către Ministerul Public, **se poate vorbi de aplicarea unui regim diferit unor situații care nu se deosebesc în mod obiectiv și rațional**, fiind nerespectat interesul superior al persoanelor vătămate, întrucât reprezentanții legali ai acestora pot să-și retragă plângerea formulată fără încuviințarea Ministerului Public.

Având în vedere aspectele prezentate mai sus, apreciem că **prevederile legale criticate sunt lipsite de claritate și previzibilitate**, creând o discriminare între persoanele lipsite de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă victime ai violenței în familie pentru care acțiunea penală s-a pus în mișcare din oficiu, situație în care retragerea plângerii penale de către reprezentantul legal poate opera numai cu încuviințarea Ministerului Public, pe de o parte, și persoanele lipsite de capacitate de exercițiu sau cu capacitate de exercițiu restrânsă victime ale violenței în familie pentru care acțiunea penală s-a pus în mișcare la plângerea prealabilă a reprezentantului legal, caz în care retragerea plângerii penale prealabile de către cel care a introdus-o se poate face

fără încuviințarea Ministerului public, fiind afectat, în acest fel, interesul victimelor, în condițiile în care de cele mai multe ori retragerea plângerii se face ca urmare a presiunilor exercitate asupra reprezentantului legal.

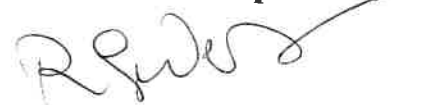
Curtea Europeană a Drepturilor Omului s-a pronunțat în mod constant, statuând că o normă este previzibilă numai atunci când este redactată cu suficientă precizie, în așa fel încât să permită oricărei persoane - care, la nevoie, poate apela la consultanță de specialitate - să își corecteze conduita (*Hotărârea din 24 mai 2007, pronunțată în Cauza Dragotoniou și Militaru-Pidhorni împotriva României, Hotărârea din 29 martie 2000, pronunțată în Cauza Rotaru împotriva României, Hotărârea din 23 septembrie 1998, pronunțată în Cauza Petra împotriva României*), iar cetățeanul trebuie să dispună de informații suficiente asupra normelor juridice aplicabile într-un caz dat și să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, consecințele care pot apărea dintr-un act determinat. Pe scurt, legea trebuie să fie, în același timp, accesibilă și previzibilă (*Hotărârea din 23 noiembrie 2000, pronunțată în Cauza Ex-Regele Greciei și alții împotriva Greciei, Hotărârea din 8 iulie 2008, pronunțată în Cauza Fener Rum Patrikligi împotriva Turciei, Hotărârea din 26 aprilie 1979, pronunțată în Cauza Sunday Times împotriva Regatului Unit*). Mai mult, prin **Decizia nr. 26/2012** Curtea Constituțională a statuat că autoritatea legiuitoare, Parlamentul sau Guvernul, după caz, are obligația de a edicta norme care să respecte trăsăturile mai sus arătate.

Mai mult, **Curtea Europeană a Drepturilor Omului** a statuat în *Hotărârea din 15 martie 2016, în Cauza M.G.C. împotriva României* că statele sunt obligate să ia măsuri destinate să garanteze că persoanele aflate sub jurisdicția lor nu sunt supuse relelor tratamente, inclusiv relelor tratamente aplicate de persoane fizice. Aceste măsuri ar trebui să asigure o protecție efectivă, în special, a copiilor și a altor persoane vulnerabile și să includă măsuri rezonabile pentru a preveni relele tratamente despre care autoritățile au avut sau ar fi trebuit să aibă cunoștință [*a se vedea Z și alții împotriva Regatului Unit (MC), nr. 29392/95, pct. 73, CEDO 2001-V; M. și alții împotriva Italiei și Bulgariei, nr. 40020/03, pct. 99, 31 iulie 2012; O'Keeffe împotriva Irlandei*

(MC), nr. 35810/09, pct. 144, CEDO 2014 (fragmente)]. **Copiii și alte persoane vulnerabile, în special, au dreptul la o protecție efectivă** (a se vedea C.A.S. și C.S. împotriva României, nr. 26692/05, pct. 71, 20 martie 2012). În ceea ce privește copiii, care sunt deosebit de vulnerabili, măsurile aplicate de stat pentru a-i proteja împotriva actelor de violență care intră în sfera de aplicare a art. 3 și art. 8 ar trebui să fie eficiente și să includă nu doar măsuri rezonabile pentru a preveni relele tratamente de care autoritățile au avut sau ar fi trebuit să aibă cunoștință, ci și descurajarea efectivă a unor astfel de încălcări grave ale integrității persoanei (a se vedea M.P. și alții împotriva Bulgariei, nr. 22457/08, pct. 108, 15 noiembrie 2011). Astfel de măsuri trebuie să vizeze asigurarea respectării demnității umane și protejarea interesului superior al copilului (a se vedea C.A.S. și C.S. împotriva României, citată anterior, pct. 82).

Având în vedere cele de mai sus, apreciem că dispozițiile **art. 158 alin. (3) și alin. (4) din Codul penal, prin raportare la art. 199 din Codul penal sunt neconstituționale.**

Avocatul Poporului,

Renate WEBER